

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อความสะดวกและเข้าใจในเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แบ่งออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

1. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการศึกษา

- 1.1 นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาการศึกษาระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.2 นโยบายรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ด้านการศึกษา
- 1.3 จุดเน้นนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของเครือข่าย
- 2.2 ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย
- 2.3 ลักษณะและรูปแบบของเครือข่าย
- 2.4 เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย
- 2.5 แนวทางการดำเนินการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

- 3.1 การบริหารงานวิชาการ
- 3.2 ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
- 3.3 ขอบข่ายด้านความพร้อม ด้านกิจกรรมและด้านการบริหารจัดการการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
- 3.4 ลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการศึกษา

1. นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาการศึกษารอง กระทรวงศึกษาธิการ

1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาการศึกษารองกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2551-2555) ในปลายปี 2550 กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคณาการศึกษารองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 รวม 6 ด้าน คือ

- 1.1.1 การพัฒนาคณาการผู้เรียน
- 1.1.2 การพัฒนาคณาการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษารอง
- 1.1.3 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษารอง
- 1.1.4 การจัดระบบการศึกษารองที่ส่งผลต่อคณาการศึกษารอง
- 1.1.5 การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษารอง
- 1.1.6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคณาการผู้เรียน

เป้าหมาย : ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย มีความพร้อมในการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษารอง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาคณาการครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารอง

เป้าหมาย : มีครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารองเพียงพอตามเกณฑ์ และมีคณาการที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคณาการมาตรฐาน รวมทั้งมีระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารอง เพื่อมุ่งส่งเสริมคณาการและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคณาการศึกษารองโดยรวมของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษารอง

เป้าหมาย : เพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือของครู เพื่อเพิ่มคณาการและประสิทธิภาพการสอนและการจัดการศึกษารอง เป็นเครื่องมือของผู้เรียนในการศึกษารอง ค้นคว้าหาความรู้แก่ตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการแก้ปัญหาขาดแคลนครู คณาจารย์ ทั้งในเชิงปริมาณและคณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

เป้าหมาย : พัฒนาระบบการจัดการศึกษาในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

เป้าหมาย : พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพร้อมรับการกระจายอำนาจทั้งด้านการบริหารวิชาการ และบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

เป้าหมาย : ให้มีการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนให้ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและภาคเอกชน รวมทั้งองค์กรสังคมอื่น ให้เข้ามาจับบทบาทร่วมจัดการศึกษาในทุกระดับประเภท และเข้ามาร่วมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาและระดมทรัพยากรอย่างกว้างขวางในรูปแบบหลากหลายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 นโยบายรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ด้านการศึกษา

ได้กำหนดนโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ 4 ปีของรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร คือ “นโยบายด้านการศึกษา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ “นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต” ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 36-37)

1.2.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุง

โครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

1.2.2 สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวาง และลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษานอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึง การศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม กำหนด “โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

1.2.3 ปฏิรูปครู ยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดี และมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครู โดยการพักชำระหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบาย แก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครู ขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

1.2.4 จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันทีโดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ศูนย์อบรมอาชีวศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ โดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำชุมชน

เพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้ จะดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

1.2.5 เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยน กระบวนทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียน โดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้น ได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนำร่องให้ได้มาตรฐาน ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

1.2.6 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนทาง ปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐาน ใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็น พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติโดยเน้นความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

1.2.7 เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

1.3 จุดเน้นนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาและการแข่งขันของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคน มากกว่าจำนวนคนและทรัพยากรเช่นในอดีต ซึ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศ เกี่ยวข้องกับบุคลากรและผู้เรียนจำนวน หลายล้านคน ประกอบกับผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้

ได้น้อย มีความเครียด และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาต่ำ ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้าน การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนแนวทางวิธีการทำงานให้เหมาะสม และต้องมีบทบาทในการสนับสนุน การขับเคลื่อนนโยบาย ด้านอื่นด้วย รวมทั้งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้มากขึ้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจัง สำหรับนโยบายที่ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการทำงาน มีดังนี้

1.3.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้ศึกษา

1.3.1.1 การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ โดยให้มีการทบทวนเนื้อหาสาระ ในหลักสูตรที่เด็กและเยาวชนต้องเรียนเพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน และการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก นอกจากนี้ ควรเน้นเรื่องพื้นฐานคณิตศาสตร์ เพื่อต่อยอดในการผลิต นักวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ และการใช้ภาษาไทย เพราะการใช้ ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การย่อความ ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของ เด็กไทย รวมทั้ง การสร้างจิตสำนึกและค่านิยม ที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการส่งเสริม การพัฒนาด้านสุขภาพและภาวะโภชนาการให้เด็ก อย่างเหมาะสมกับวัยด้วย

1.3.1.2 การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับอุปสงค์ทั้งภายในประเทศและ ระดับสากล โดย การผลิตและพัฒนากำลังคนต้องเน้น ในสาขาที่ขาดแคลนหรือมีความจำเป็นต่อการ พัฒนาประเทศ เช่น บุคลากรด้านการแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพยาบาล เป็นต้น ควรเน้นพัฒนาคน ไทยให้มีความรู้ความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษ มีศักยภาพเพียงพอไปทำงานใน ต่างประเทศได้ และต้องมีการเตรียมคนไทย ให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย โดยครูอาจารย์ จะต้องแนะแนวการศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาสนใจเรียน ในสาขาที่ขาดแคลนตั้งแต่ต้น เมื่อเปิด ประชาคมอาเซียนทำให้มีงานรองรับและมีรายได้ดี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีเน้นย้ำให้ กระทรวงศึกษาธิการเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาด้านคอมพิวเตอร์และวิศวกรรมยานยนต์ ให้ เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมยานยนต์

1.3.1.3 การปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกประชาธิปไตย โดยให้ดำเนินการเรื่อง การปฏิบัติธรรมของนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการปลูกฝังเรื่องความมีวินัย การแบ่งหน้าที่ การทำงาน จิตอาสา การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความเสียสละ ความเสมอภาคหญิง - ชาย ตั้งแต่เล็กๆ นอกจากนี้ ให้ดำเนินการนำโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ โครงการครูพระสอนศีลธรรม และ โครงการปฏิบัติธรรมสำหรับผู้บริหารมาดำเนินการต่อเนื่อง รวมทั้ง ควรนำเรื่องหน้าที่พลเมือง และศีลธรรมกลับมาบรรจุในหลักสูตร การเรียนการสอน

1.3.1.4 การพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้มุ่งเน้นครูสาขา ที่ขาดแคลน โดยเฉพาะครูที่สอนไม่ตรงตามวุฒิ และครูบรรจุใหม่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ การนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และบุคลากรจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นครู ช่วยสอน โดยเร่งรัดแก้ปัญหาให้คนที่มีความรู้ในสาขาที่ขาดแคลนหรือชาวต่างชาติ ที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูมาช่วยสอนในโรงเรียนได้ เช่น ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นควรเน้นการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริม สร้างทักษะและอำนาจการให้เด็กคิดได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และเน้นการสร้างขวัญ กำลังใจและสิทธิประโยชน์ก่อกูลให้กับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูมีกำลังใจทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น เรื่องเงินเดือนครู การเลื่อนวิทยฐานะ ปัญหาหนี้สินครู เป็นต้น

1.3.1.5 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้นำโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนตัวอย่างที่สามารถจัดระบบการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดี มาเป็นตัวอย่าง เพื่อโรงเรียนอื่นนำไปปรับใช้เพิ่มขึ้นต่อไป

1.3.1.6 การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) ในการจัดหาแท็บเล็ตสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้องดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และโปร่งใส รวมทั้ง เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุในแท็บเล็ตให้มีความน่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

1.3.1.7 การวิจัยและพัฒนา การวิจัยให้มุ่งเน้นงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อภาคการผลิต หรือภาคอื่นๆ ได้จริง ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยแนวทางการดำเนินงานข้อแรก ให้สำรวจ และนำงานวิจัยที่ทำไว้แล้วที่สามารถนำมาปรับใช้ประโยชน์ได้ มาปรับปรุง ต่อยอดเพื่อประยุกต์ใช้ประโยชน์จริง ข้อที่สอง ในการทำวิจัย ควรให้คนที่จะใช้ผลงานวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมทำการวิจัยหรือเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ภาคธุรกิจ เพราะหากวิจัยแล้วภาคธุรกิจเห็นว่าได้ประโยชน์จริง ภาคธุรกิจยอมให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยมากขึ้น ช่วยประหยัดงบประมาณเพื่อการวิจัยของภาครัฐลง ทั้งนี้ ในการวิจัย นอกจากการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์แท้ๆ ส่วนหนึ่งแล้ว ควรเน้นการวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ได้จริง

จากนโยบายดังกล่าวสรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนนั้นต้องพัฒนาให้รอบครอบครอบคลุมทุกด้านประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครูต้องได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และปฏิรูปครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงพร้อมที่จะนำเทคโนโลยี

มาใช้เพื่อการศึกษาทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ตลอดเวลา พร้อมกันนี้การสร้างเครือข่ายให้ทุกภาค ส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม คือร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ภายใต้ความช่วยเหลือเอื้ออาทร ต่อกันจะทำให้เกิดการพัฒนาศึกษาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จ และสามารถผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทางวิชาการ

1.1 ความหมายของเครือข่ายและความสำคัญของเครือข่าย

คำว่า “เครือข่าย” (Net Works) มีที่มาจากคำว่า Net และ Works ในภาษาอังกฤษ โดย Net หมายถึง ตาข่ายที่โยงใยถึงกันและกัน ส่วน Works หมายถึง การทำงาน เมื่อรวมทั้งสองคำเข้าด้วยกัน จึงหมายถึง การทำงานร่วมกันโดยมีการเชื่อมโยงประสานกันเหมือนตาข่าย

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ได้บัญญัติคำว่า เครือข่ายไว้ มีแต่คำว่า เครือ และ ข่าย คำว่า เครือ หมายถึง เถาไม้ พรรณไม้ที่เป็นเถา เชื้อสาย วงศ์วาน ใช้เรียกวงที่มี หวีกล้วว่า เครือกล้ว (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. 2546 : 259) ส่วนคำว่า ข่าย หมายถึง เครื่องดักสัตว์ ดักเป็นตารางแห และให้ความหมายของข่ายงานว่า วงวานที่อยู่ใน ความควบคุมดูแลและประสานกัน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. 2546 : 183 - 184) นักวิชาการได้ให้คำจำกัดความและความหมายของ “เครือข่าย” (Network) ไว้ดังนี้

เครือข่าย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 160-161) หมายถึง การประสานงานรูปแบบ หนึ่งโยงใยการทำงานของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรหลายองค์กร ซึ่งมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่ม สมาชิกเป็นของตนเอง ที่มีความคิด มีปัญหา มีความต้องการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกันหรือ คล้ายกัน มาติดต่อประสานหรือร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อแก้ไข ปัญหาหรือสนองความต้องการในเรื่องนั้นๆ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความ เท่ากัน เคารพซึ่งกันและกัน มากกว่าการเชื่องพียงและปฏิบัติตามผู้มีอำนาจสั่งการ โดยการ ดำเนินงานจะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการจัดมีการจัด ระเบียบ โครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความ เคารพสิทธิ เชื้อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ประเด็นสำคัญคือ

1. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
2. กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
3. การเป็นสมาชิกเครือข่าย ต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของ ตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545 : 56) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับนิยามของเครือข่ายว่า มีความหมายแตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละคน และให้นิยามของเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่า หมายถึง “การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดๆ ได้ตกลงที่จะประสานงาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษา” กลุ่มเครือข่ายนั้น ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำ กิจกรรมร่วมกัน

ธนา ประมุขกุล (2547 : 107) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เครือข่าย” คือ ภาพข่ายใยแมงมุมซึ่งแสดงให้เห็นภาพถักทอโยงใยกันของเส้นที่พาดผ่านกันมาหลายเส้น หลากทิศทาง ดังนั้น คำว่าเครือข่าย คือ “การเชื่อมโยงอย่างมีเป้าหมาย” เป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบที่ปฏิบัติการอยู่ร่วมกันเช่นการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น หรืออาจเป็นการเชื่อมโยง ระหว่างบทบาทของบุคคล/องค์กรต่างๆภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกันใดๆ ของภาคีสมาชิก ดังนั้นเครือข่ายจึงเป็นรูปแบบการทำงานในลักษณะสร้างความร่วมมือ ประสานงานกันในแนวราบระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยสรรพกำลังอันรวมถึง คน สติปัญญา ความสามารถและทรัพยากรในการทำงานเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่จุดอ่อนของระบบราชการ และเป็นแนวทางที่ตรงกันกับแนวคิดของการพัฒนาที่ยืดพื้นที่ ประสานภารกิจ และร่วมทรัพยากร (Area, Function and Participation) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

สนทยา พลศรี (2550 : 205) เครือข่าย หมายถึง สายใยความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสมาชิกเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

สตาร์กี้ (Starke.1997 : 78) ที่ปรึกษาทางวิชาการด้านการสร้างเครือข่ายในแอฟริกา ให้ความหมายของ “เครือข่าย” ว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน ในความหมายนี้ สำคัญคือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมกันหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกของเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ

วิทลี (Wheatly.1999 : 17-18) กล่าวว่า สรรพสิ่งทั้งหลายต่างก็มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการดำรงอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน เป็นข่ายใยแห่งความสัมพันธ์ มีความเป็นอิสระต่อกัน และมีตัวตนที่แท้จริง กล่าวคือ สรรพสิ่งทั้งหลายเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยง มีการขยายผลและเติมโตอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับเปลี่ยนรูปร่าง รูปทรงและเปลี่ยนพลังงานเพื่อการเข้าสู่ภาวะที่เหมาะสม

2. ความหมายของเครือข่ายที่เป็นความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์

เครือข่าย หมายถึง ขบวนการทางสังคมอันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่างโดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน (เสรี พงศ์พิศ. 2548 : 8)

ความหมายของเครือข่ายที่เป็นเครือข่ายประสานงาน

เครือข่าย หมายถึง กลุ่มองค์กร หลายกลุ่มมารวมตัวกัน ประสานเชื่อมโยง สร้างความสัมพันธ์ ถักทอ สร้างสรรค์กิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เกิดพลังในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทุกองค์กรและให้ชุมชนเข้มแข็ง (กรมการพัฒนาชุมชน. 2547 : 5)

ความหมายของเครือข่ายที่เป็นพลังในการทำงาน

เครือข่าย หมายถึง การที่สมาชิคนำพลังหรือศักยภาพของตนมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถจนเพียงพอที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มพลังในการดำเนินงานแล้วยังเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับเครือข่ายอีกด้วย (สนธยา พลศรี. 2550 : 210)

ความหมายของเครือข่ายที่เป็นเครือข่ายประชาสังคม

เครือข่าย หมายถึง การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคม หรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกัน สื่อสารกัน ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความสมานฉันท์ ความรักความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ โดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ. 2546 : 15)

จากคำจำกัดความและความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เครือข่าย คือ รูปแบบของการประสานความร่วมมือของกลุ่มคนหรือองค์กรที่มีความสมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันตลอดจนการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาจมีการตั้งศูนย์กลางแม่ข่ายหรือแกนนำไว้ติดต่อกัน ซึ่งจะมีการจัดรูปแบบ โครงสร้างที่เน้นความอิสระและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างชัดเจน รวมทั้งมนุษย์ที่มีการเชื่อมประสานกันอย่างเป็นระบบ ในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิก ทำให้เกิดการรวมพลัง จนสามารถดำรงตัวเองอยู่ได้ในปัจจุบัน และพัฒนาไปสู่อนาคตได้อย่างไม่มีสิ้นสุด

ความสำคัญของการสร้างเครือข่าย

เนื่องจากการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ที่สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจนั้น ได้ถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 87 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองทุกด้าน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2559 ก็เช่นกัน ได้กำหนดและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 45)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ได้บัญญัติสาระที่เป็นสำคัญเพื่อเปิด โอกาสให้ทุกหน่วยงานทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังปรากฏในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542 : 15) องค์กรประกอบที่สำคัญของความ เป็นเครือข่าย ได้แก่

1. หน่วยชีวิตหรือสมาชิก เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่าย ที่สร้างระบบปฏิสัมพันธ์โดยแต่ละหน่วยชีวิตและแต่ละปัจเจกบุคคล จะดำเนินการสานต่อเพื่อหาแนวร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดการดำรงอยู่ร่วมกันตามหลักธรรมชาติที่ทุกสรรพสิ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยและสร้างกระบวนการที่สืบเนื่องเพื่อรักษาความเป็นไปของชีวิต ดังนั้นหน่วยชีวิตหรือสมาชิกในองค์กรนั้น จะเป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย

2. จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะหากว่าบุคคล กลุ่ม องค์กร มารวมกันเพียงเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยไร้ความมุ่งมั่นหรือจุดมุ่งหมายร่วมกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีอาจกล่าวได้ว่าเป็นเครือข่าย เพราะความเป็นเครือข่ายจะต้องมีความหมายถึง “การร่วมกันอย่างมีจุดหมาย” เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การที่แต่ละหน่วยชีวิตหรือการที่แต่ละบุคคลจะมารวมกันนั้น สิ่งที่จะยึดโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน คือ การทำหน้าที่ต่อกัน และกระทำอย่างมีจิตสำนึก เพราะ

หากขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมแล้ว กระบวนการนั้นจะเป็นเพียงการจัดตั้งและเรียกร้องหาผลประโยชน์ตอบแทนเท่านั้น และการที่คนจะมารวมกลุ่มเป็นองค์กรเครือข่ายได้นั้น นอกจากจะมีความสนใจหรืออุปนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกันแล้ว บุคคลยังต้องมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม กล่าวคือ เมื่อพวกเขาเห็นปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จิตใจที่มุ่งมั่นซึ่งเป็นปัจจัยภายในของแต่ละบุคคล ข่อมเป็นแรงขับเคลื่อนที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์และการค้นหาวิธี เพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ รวมทั้งแสวงหาแนวร่วมจากเพื่อนร่วมอุดมการณ์ เพื่อสร้างพลังอำนาจในการต่อรองหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน จนกลายเป็นองค์กรเครือข่ายที่ทุกฝ่ายต่างก็มีความไว้วางใจต่อกัน ทั้งนี้ เพราะความเป็นเครือข่าวนั้น สามารถที่จะตอบสนองของกระบวนการแก้ไขปัญหาได้มากกว่า

4. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่าย สิ่งหนึ่งที่จะขาดมิได้ก็คือการมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่าวนั้นมีพลังมากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและพึ่งพากันมากขึ้น นอกจากนี้ ในระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดมทรัพยากรเพื่อให้บริการที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันนั้นบรรลุถึงเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นทั้งแนวคิด กระบวนการและวิธีการของการจัดการเครือข่าย เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลที่ต่อเนื่อง เพราะถ้าไม่มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่มาจากความร่วมมือแล้ว พัฒนาการของเครือข่ายจะเป็นไปอย่างช้าๆ และอาจถดถอยลง ดังนั้น การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนจึงเสมือนกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

5. ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร ถ้ากล่าวถึงเครือข่ายว่าเป็นความสัมพันธ์ที่โยงใยแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่าย คือ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน นับตั้งแต่การสื่อสารระหว่างปัจเจกบุคคลกับปัจเจกบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย รวมทั้งระบบความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยกระบวนการสื่อสารนั้นจะช่วยให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการรับรู้ เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงานและช่วยรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ถ้าระบบความสัมพันธ์มิได้รับการตอบสนองหรือขาดการติดต่อแล้ว ความเป็นเครือข่ายก็อยู่ในภาวะที่เสื่อมถอย ดังนั้น การพัฒนาระบบเครือข่ายจะต้องยึดหลักการของความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกัน โดยมีกิจกรรมและข้อมูลเพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของเครือข่าวนั้นๆ

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายในการทำงานเชิงพัฒนา มีแนวโน้มที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรที่ทำงานพึ่งพาซึ่งกันและกัน มากกว่าที่จะแข่งขันกัน ทฤษฎีและแนวคิดที่อธิบายการสร้างเครือข่ายการทำงาน ได้แก่

1. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ซึ่งอธิบายการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้น เหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ ก็คือแต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนที่จำได้รับการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเห็นใจที่ประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

2. แนวคิดรวมพลัง (Synergy) ซึ่งอธิบายได้ด้วยตัวเลข $2+2=5$ หมายความว่าการทำงานร่วมกันนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว องค์กรประกอบเครือข่ายตามแนวคิดของจอห์น เวย์เนอร์ (John Werner. 1998 ; อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2548 : 37)

LINK = การเชื่อมต่อ

L = Learning การเรียนรู้ เกี่ยวกับความจำเป็นและความต้องการของตนเองและผู้อื่น

I = Investing การลงทุน ด้านเวลาและพลังงานในการติดต่อและเชื่อมประสานกับบุคคลอื่น ๆ

N=Nursing = การดูแล ได้แก่ การดูแลสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกของเครือข่ายทั้งในเรื่องการทำงานและสัมพันธภาพส่วนตัว

K=Keeping = การรักษา ได้แก่ การรักษาทิศทางในการบรรลุเป้าหมาย โดยการตรวจสอบความต้องการของสมาชิกและเปิดใจรับฟังความคิดเห็น เพื่อแสวงหาแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

รูปแบบและประเภทเครือข่าย

จากการพัฒนาเครือข่ายในประเทศไทย พบว่ามีกระบวนการเกิดขึ้นของเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ ชุมชน และเอกชน ประเภทและรูปแบบของเครือข่ายชุมชนจึงแตกต่างกันไปตามนิยาม และกิจกรรม พอสรุปรูปแบบและประเภทเครือข่ายได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. เครือข่ายเชิงพื้นที่ (Area) หมายถึง การรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการพัฒนาที่อาศัยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นเป้าหมายนำทาง และเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนต่างๆ ออกจากกัน โดยยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายเชิงพื้นที่ สามารถจัดได้หลายระดับตามพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

1.1 การแบ่งเครือข่ายตามระบบการปกครองของภาครัฐ เช่นเครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ เช่น เครือข่ายประชาคม อ.แม่สอด จ.ตาก, เครือข่ายระดับจังหวัด เช่น เครือข่ายประชาคม จ.น่าน , เครือข่ายระดับภูมิภาค เช่น เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ, เครือข่ายระดับประเทศ เช่น เครือข่ายสมาพันธ์เกษตรกรแห่งประเทศไทย เครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศ เช่น เครือข่ายการพัฒนาของ UNDP

1.2 การแบ่งพื้นที่ตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เครือข่ายลุ่มน้ำปิง เครือข่ายอ่าวปัตตานี ฯลฯ

2. เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม (Issue Network)

หมายถึง เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้นๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม สามารถแบ่งได้อย่างมากมายตามประเด็นกิจกรรม และความสนใจที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน โดยไม่ยึดติดกับพื้นที่ดำเนินการ แต่ใช้หลักของกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนดความเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายป่าชุมชน, เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน, เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน, เครือข่ายผู้สูงอายุ, เครือข่ายด้านคุ้มครองผู้บริโภค, เครือข่ายสิ่งแวดล้อม, เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา, เครือข่ายสิทธิมนุษยชน, เครือข่ายสุขภาพ ฯลฯ

3. เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ หมายถึง เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย ซึ่งอาจแบ่งเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเครือข่ายต่างๆ ดังกล่าวมุ่งเน้น การดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของหน่วยงาน หรือ โครงสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์ นั้นๆ ลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายประเภทนี้ สำหรับสังคมไทยอาจแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ได้ 4 ภาคส่วนใหญ่ๆ ได้แก่

3.1 เครือข่ายภาครัฐ เช่น เครือข่ายสถาบันการศึกษา เครือข่ายกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เครือข่ายองค์กรอิสระของภาครัฐ เช่น สถาบันพระปกเกล้า สถาบันที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

3.2 เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เช่น สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมผู้ส่งออก เครือข่าย SME ฯลฯ

3.3 เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น เครือข่ายเพื่อนตะวันออก เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ เครือข่ายด้านแรงงานสวัสดิการสังคม เครือข่ายมูลนิธิ YMCA ฯลฯ

3.4 เครื่องข่ายภาคประชาชน เช่นเครือข่ายปราชญ์อีสาน เครือข่ายประมงพื้นบ้าน เครือข่ายสมัชชาคนจน เป็นต้น

2.3 ลักษณะและรูปแบบของเครือข่าย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 161-162) สรุปลักษณะของเครือข่ายไว้ดังนี้

2.3.1 เครือข่ายมีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิด (Cognitive Structures) ไม่ว่าจะพัฒนาไปถึงระดับใด บุคคลที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายจะมีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายใกล้เคียงกันในด้านความรู้ความสามารถและความต้องการ

2.3.2 สมาชิกเครือข่ายไม่มีลำดับขั้นตอน (Hierarchy) การเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกเครือข่ายเป็นไปในลักษณะแนวราบ สมาชิกเป็นอิสระต่อกัน แต่ความเป็นอิสระของสมาชิกแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน

2.3.3 เครือข่ายมีการแบ่งงานกันทำ (Division of Labour) การที่สมาชิกเข้าร่วมกันเป็นเครือข่ายกัน เพราะส่วนหนึ่งคาดหวังการพึ่งพิงแลกเปลี่ยนความสามารถระหว่างกัน ดังนั้น หากสมาชิกใดไม่สามารถแสดงความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์ก็อาจหลุดออกจากเครือข่ายได้ในทางตรงกันข้ามหากได้แสดงความสามารถก็จะนำไปสู่การพึ่งพิงและขึ้นต่อกัน การแบ่งงานกันทำยังเป็นการลดโอกาสที่สมาชิกใดสมาชิกหนึ่งจะแสดงอำนาจเหนือเครือข่ายด้วย

2.3.4 ความเข้มแข็งของการร่วมเป็นเครือข่าย จะนำไปสู่ความเข้มแข็งโดยรวมของเครือข่าย ดังนั้น การพัฒนาเครือข่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2.3.5 สมาชิกเครือข่ายกำหนดการบริหารจัดการกันเอง (Self-regulating) ในการทำงานร่วมกันในลักษณะแนวราบ จำเป็นต้องมีความสมานฉันท์ โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยซึ่งหมายถึงการต่อรอง ตกลงระหว่างสมาชิกเครือข่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในเพื่อเครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์

2.3.6 ความสำเร็จของเครือข่ายมิใช่จะได้มาเพียงชั่วข้ามคืน แต่ต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะความสัมพันธ์ ความศรัทธา และความไว้วางใจ ตลอดจนการสร้างกรอบทางความคิดเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหาหารือกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการดำเนินการร่วมกันระหว่างสมาชิกของเครือข่าย

นอกจากนี้ เครือข่ายยังแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายที่เป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ

1. เครือข่ายที่เป็นทางการ ได้แก่ เครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมาย
2. เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ เครือข่ายที่จัดตั้งขึ้น โดยความสมัครใจของสมาชิก

2.4 เทคนิคการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย

การทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ มีเทคนิคดังนี้

2.4.1 สร้างความผูกพันและความรับผิดชอบต่อการสร้างเครือข่าย เครือข่ายจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงาน “เอาด้วย” เครือข่ายต้องผ่านการพูดคุยวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันและมีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกัน

2.4.2 เตรียมตัวเตรียมใจไว้ว่าการสร้างเครือข่ายต้องใช้เวลา หมายความว่าผู้บริหารต้องใช้เวลากับการสร้างเครือข่าย หากไม่มีเวลาพอ อย่าเพิ่งเข้าไปสร้างเครือข่ายกับใครเพราะการมีเครือข่ายมีความหมายมากกว่าการมาร่วมกันเพื่อทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายเฉพาะกิจเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์และมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.4.3 การเคารพและความไว้วางใจระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญ หากไม่ไว้วางใจในองค์กรหรือนบุคคลที่จะเข้าไปสร้างเครือข่าย เลิกคิดเรื่องการสร้างเครือข่ายได้

2.4.4 พึงระลึกไว้เสมอว่าสมาชิกที่ร่วมเครือข่ายจะต้องได้รับผลประโยชน์จากการสร้างเครือข่าย ดังนั้น การได้รับประโยชน์ร่วมกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็น จึงต้องได้รับผลประโยชน์จากการสร้างท่านอาจจะต้องยอมเสียสละบางอย่าง เพื่อให้การทำงานเครือข่ายประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นภายในองค์กรเครือข่ายเองต้องเสียสละบางอย่าง เพื่อให้การทำงานเครือข่ายประสบความสำเร็จนอกจากนั้นภายในองค์กรเอง ต้องหมั่นสรุปบทเรียนการทำงาน วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนต่างๆ

2.4.5 ในกรณีที่ต้องสร้างเครือข่ายจำเป็นต้องมีการลงนามในสัญญาต้องให้แน่ใจว่าเป็นสัญญาที่จัดทำอย่างรอบคอบ และหากมีปัญหาหรือข้อคิดเห็น ไม่ตรงกัน ก็ควรจะต้องทำข้อตกลงกันให้เรียบร้อยและเมื่อมีการลงนามในสัญญานี้แล้ว ก็ไม่ควรที่จะไปสนใจในสัญญานั้นอีก เพราะหากมีภาวะที่ต้องกลับไปตรวจสอบสัญญา แปลว่าเริ่มมีปัญหาแล้ว

2.4.6 จำไว้เสมอว่าในช่วงการเริ่มเป็นเครือข่ายหรือประสานงานกันสถานการณ์อาจมีการเปลี่ยนแปลง เราควรต้องตระหนักถึงปัญหาขององค์กรเครือข่ายและมีความยืดหยุ่นพอสมควร

2.4.7 ต้องแน่ใจว่าทั้งท่านและเครือข่ายมีความคาดหวังที่ตรงกันสถานการณ์นี้อาจมีการทำงานตลอดระยะเวลาที่ตกลงจะร่วมงานกัน เมื่อใดก็ตามที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีความสุขกับการทำงานเครือข่ายแปลว่าความล้มเหลวกำลังรออยู่ข้างหน้า

2.4.8 ตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งในด้านพื้นที่และวัฒนธรรมองค์กร อย่าคาดหวังว่าเครือข่ายจะสนองตอบปัญหาเหมือนที่ท่านตอบสนอง

2.4.9 ตระหนักในความเป็นอิสระของสมาชิกที่ร่วมเป็นเครือข่าย

2.4.10 รับผิดชอบในความสำเร็จ หรือความล้มเหลวร่วมกัน

2.5 แนวทางการดำเนินการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินการ โดยใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของการทำงาน ที่เกิดจากการประสานงานกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในลักษณะของกัลยาณมิตร ที่มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน โดยความร่วมมือกันด้านความคิด กำลังคน ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษา ร่วมกันแก้ปัญหา การบริหารงานในสถานศึกษา ด้วยระบบเครือข่ายโดยการร่วมกันสร้างเป้าหมาย เน้นการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมทำงานจากฝ่ายต่างๆ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสารประสบการณ์ทั้งภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กระบวนการในการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม มีประเด็นสำคัญที่ใช้เป็นหลักการพิจารณา ดังนี้

1. การจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา ควรจัดตั้งตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ ที่มีบริบทสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน

2. การมีผู้ประสานงานที่ดี เพื่อทำหน้าที่เป็นแกนประสานในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย

3. สมาชิกในเครือข่ายความต้องการร่วมกัน โดยการดำเนินการให้สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรม ดังนี้

3.1 การประชุมในแต่ละเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อการพบปะหารือกันระหว่างผู้ที่มีความต้องการเหมือนกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ภายใต้เครือข่ายเดียวกัน

3.2 จัดกิจกรรมให้สมาชิกแสดงความสามารถ ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน และร่วมกันทำงาน หมุนเวียนกันรับผิดชอบในเครือข่าย เน้นเครือข่ายแบบสังคมนักกัลยาณมิตรหรือเครือข่ายสังคมเรียนรู้

3.3 การศึกษาดูงาน หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน

การจะทำให้การบริหารเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาประสบความสำเร็จนั้น (จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. 2552 : 29) เสนอองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่

1. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์

2. การออกแบบเครือข่ายให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

3. การบูรณาการและการเชื่อมโยงการดำเนินงานและการวัดผล

4. การประยุกต์ใช้ระบบ IT ในการจัดการเครือข่าย
5. พัฒนาความรู้และทักษะเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

3.1 การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2544สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
3. การวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ให้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

7. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอน ในรูปแบบหลายเหมาะสมกับ สถานศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา ได้แก่ จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายใน สถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดระบบโครงสร้าง องค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมาย ความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ได้แก่ การศึกษา สสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพของประชาชนในชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้แก่ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ได้แก่ สสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการ สนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาบันสังคมอื่น และการพัฒนา คุณภาพการเรียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.2 ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

ขอบข่ายภารกิจที่สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการ ที่จะต้อง เปลี่ยนแปลงไปตามหลักการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ซึ่งเกิดขึ้นจากการมอบอำนาจตาม มาตราดังกล่าวให้ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ สถานศึกษา ทั้งสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลและยังไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีภารกิจทั้ง 4 ด้าน

ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 32) ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และ
ด้านการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนี้

3.2.1 ด้าน การบริหารวิชาการ มีขอบข่ายงาน ดังนี้

- 3.2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.2.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3.2.1.3 การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 3.2.1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.2.1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 3.2.1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3.2.1.7 การนิเทศการศึกษา
- 3.2.1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 3.2.1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 3.2.1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 3.2.1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆ
- 3.2.1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม
หน่วยงานและสถาบันอื่นๆที่จัดการศึกษา

3.2.2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายงาน ดังนี้

- 3.2.2.1 การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
- 3.2.2.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.2.2.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.2.2.4 วินัยและการรักษาวินัย
- 3.2.2.5 การออกจากราชการ

3.2.3 ด้านการบริหารทั่วไป มีขอบข่ายงาน ดังนี้

- 3.2.3.1 การดำเนินงานธุรการ
- 3.2.3.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2.3.3 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 3.2.3.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 3.2.3.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
- 3.2.3.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3.2.3.7 การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

- 3.2.3.8 การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3.2.3.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 3.2.3.10 การรับนักเรียน
- 3.2.3.11 การส่งเสริมและการประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
- 3.2.3.12 การระบบทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.2.3.13 งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 3.2.3.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 3.2.3.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 3.2.3.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 3.2.3.17 การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน
- 3.2.3.18 งานบริการสาธารณะ
- 3.2.3.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่นๆ
- 3.2.4 ด้าน การบริหารงบประมาณ มีขอบข่ายงาน ดังนี้
  - 3.2.4.1 การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ
  - 3.2.4.2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 3.2.4.3 การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รายงานผลการใช้เงิน และการดำเนินงาน
  - 3.2.4.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 3.2.4.5 การบริหารการเงิน
  - 3.2.4.6 การบริหารบัญชี
  - 3.2.4.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ดังนั้นการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตอบสนองนโยบายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั้น โรงเรียนต้องวางแผนการบริหารงาน ทั้ง 4 สายงาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานด้านอื่นของโรงเรียน ลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารด้านวิชาการ เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจของการ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนและประเทศต่อไป

3.3 ขอบข่ายด้านความพร้อมขอเครือข่าย ด้านกิจกรรมของเครือข่าย และด้านการบริหารจัดการเครือข่ายของการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

3.3.1 ด้านความพร้อมของเครือข่าย

คำว่า “พร้อม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายว่า ครบถ้วน ส่วนคำว่า “ความพร้อม” เป็นคำนามซึ่งจะมีความหมายว่า ความครบครัน หรือมีทุกอย่างครบแล้ว ดังนั้นหากจะแปลความหมายของความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่โดยตรงไปตรงมาแล้ว ก็น่าจะให้ความหมายว่า สภาพที่มีทุกสิ่งทุกอย่างครบครันที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ได้ (สมพงษ์ เทียงธรรม, 2536 : 10)

ความหมายของความพร้อม

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2540 : 229-230) ให้ความหมายไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพความ สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจที่พร้อมจะตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะ (Maturity) ซึ่งหมายถึง การเติบโตอย่างเต็มที่ของอวัยวะร่างกาย ทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความพอใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือพอใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ

นฤตพงศ์ ไชยวงศ์ (2540 : 15) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึงสถานะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด

วิชุดา ธรรมจารุพันธ์ (2540 : 26) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวไว้แล้วสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

ศรีสุภาบุญย์ บิณฑประสิทธิ์ (2540 : 69) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง ภาวะที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจและประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้

วิชญาพร สุวรรณแทน (2541 : 30) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ มีความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จลุล่วง โดยได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า

กูด (Good, 1973; อ้างถึงใน นวรัตน์ สอยเหลือง, 2545 : 17) ให้คำนิยามเกี่ยวกับความพร้อมว่าเป็นความสามารถตกลงใจ ความปรารถนา และความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ

ซินแคลร์และแฮงค์ (Sinclair and Hanks. 1987 : 1995) กล่าวว่าความพร้อม หมายถึง การที่บุคคล 1) ได้การเตรียมตัวเพื่อกระทำกิจกรรมบางอย่างให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2) ความเต็มใจ ความกระตือรือร้นที่จะกระทำกิจกรรมบางอย่าง

บาร์โรว์และมิลเบอร์น (Barrow and Milburn. 1990 : 259) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจและเริ่มต้นที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่าง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อม คือ สภาพจิตใจ ภายวิภาค และสรีรวิทยา

จากความหมายของความพร้อมและแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้การเตรียมความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูก เตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ให้สามารถสำเร็จ ลุล่วงไปได้โดยมีประสิทธิภาพตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือ กระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จอย่างตามวัตถุประสงค์

3.3.2 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย

กิจกรรมเครือข่าย คือ กิจกรรมที่องค์กร หรือบุคคลเข้ามาร่วมเรียน แลกเปลี่ยน ทรัพยากร และประสบการณ์ ทำกิจกรรมร่วมกัน และให้การสนับสนุนเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ประเภทของกิจกรรม เครือข่ายที่เป็นอยู่สามารถแบ่งได้ 4 ลักษณะคือ 1) กิจกรรมเรียนรู้ อบรม / ศึกษาน / เวทีแลกเปลี่ยน 2) กิจกรรมออมทรัพย์ 3) กิจกรรมอาชีพหรือธุรกิจชุมชน 4) กิจกรรม การเคลื่อนไหวเรียกหรือจากการเรียกร้องสู่ความเป็นเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่ายต้องเริ่มกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อ สมาชิกพลังขับเคลื่อนของเครือข่ายจะดำรงอยู่ได้ก็ด้วยมีกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมีโอกาสพบปะ สังสรรค์และแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของสมาชิก

การจัดกิจกรรมร่วมกันที่ดำเนินการต่อเนื่อง เครือข่ายจะก้าวไปสู่วัฒนธรรมที่ถดถอยหากไม่มีกิจกรรมใดๆที่สมาชิกของเครือข่ายสามารถกระทำร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อไม่มีกิจกรรมก็ไม่มี กลไกที่จะดึงสมาชิกเข้าหากัน สมาชิกของเครือข่ายก็ไม่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน เมื่อการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกลดลงก็ส่งผลให้เครือข่ายเริ่มอ่อนแอ สมาชิกจะเริ่มสงสัยในการคงอยู่ ของเครือข่าย ความยั่งยืนของเครือข่ายจะเกิดขึ้นได้ต้องมีกิจกรรมที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องจนกระทั่ง กิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผน (Pattern) ของการกระทำที่สมาชิกของเครือข่ายรับทราบ ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้การที่จะรักษาเครือข่ายไว้ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและตารางกิจกรรมไว้ให้ ชัดเจนทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจที่จะดึงดูดความสนใจเพียง พอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมเครือข่ายดังกล่าว ไม่จำเป็นจะต้องเป็นกิจกรรมเดียวที่ใช้สำหรับ สมาชิกทุกคน ควรมีกิจกรรมย่อยที่หลากหลายเพียงพอที่จะตอบสนองความความสนใจของสมาชิก

กลุ่มย่อยในเครือข่ายด้วย โดยที่กิจกรรมเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในทิศทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่าย กิจกรรมเหล่านี้อาจจัดอยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การวางแผนงานร่วมกัน การพบปะเพื่อประเมินผลการทำงานร่วมกันประจำทุกเดือน หรือจัดในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น จัดกีฬานันทนาการระหว่างสมาชิก จัดงานประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน

3.3.3 ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

ความหมายการบริหารจัดการเครือข่าย

ปริดา เรื่องวิชาการ (2547 : 89) ให้ความหมาย “การบริหารองค์กร” ว่า หมายถึง “การจัดการปัจจัยทั้งด้านกำลังคน ซึ่งหมายถึง สติปัญญา จิตใจ ทักษะความสามารถด้านต่างๆ ของแต่ละคน และปัจจัยด้านวัตถุอุปกรณ์ รวมถึงทุนทรัพย์ในการดำเนินงาน แล้วผสมผสานให้ดำเนินตามยุทธศาสตร์หรือแผนงานที่วางไว้อย่างสมดุลลงตัว เพื่อนำไปสู่ผลหรือเป้าหมายที่ต้องการ” ดังนั้น หากนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการบริหารเครือข่ายชุมชน ย่อมหมายถึงการที่องค์กรชุมชนที่รวมตัวกัน และทำกิจกรรมร่วมกันต้องมีการจัดการปัจจัยกำลังคนด้วยการพัฒนาสติปัญญา ทักษะความสามารถในการดำเนินงาน และพัฒนาความสัมพันธ์ภายในเครือข่าย รวมทั้งการจัดการปัจจัยด้านวัตถุและทุนในการดำเนินงานของเครือข่ายด้วย ซึ่งทุนในที่นี้น่าจะหมายความรวมทั้งทุนทรัพย์ที่จำเป็น ทุนมนุษย์ และทุนทางสังคมด้วย

ชนิดูฐา กาญจนรังสินนท์ (2551 : 57) ได้นำเสนอแนวทางการบริการงานเครือข่ายไว้ว่า ต้องให้ความสำคัญใน 3 เรื่อง คือ 1) การจัดการให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิก 2) การจัดการให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก 3) การจัดการให้มีความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกผู้วิจัยสรุปว่า มีการวางกลไกบริหารเครือข่ายทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ โดยที่การบริหารงานในแนวราบเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายชุมชน ซึ่งมีปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญคือ การกำหนดกระบวนการทำงานที่ชัดเจน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในเครือข่าย การกำหนดคคติกชุมชนในด้านการให้ทุนให้โทษที่ชัดเจน และการใช้เครื่องมือทางการสื่อสารและการระดมสรรพกำลังที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับเงื่อนไขด้านภาวะผู้นำของเครือข่าย ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน จนได้รับความศรัทธาและการยอมรับจากคนในชุมชน และประการสำคัญคือ การกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ และทุกขั้นตอน ในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายชุมชนนั้น ๆ การบริหารเครือข่ายชุมชนที่มีการผสมผสานทรัพยากรตามแนวยุทธศาสตร์ดังกล่าวอย่างสมดุลลงตัว ย่อมนำไปสู่ผลหรือเป้าหมายที่ต้องการของปฏิบัติการเครือข่ายชุมชนได้ในที่สุด

องค์ประกอบในเครือข่ายอาจแบ่งลักษณะได้เป็น 3 แบบ ได้แก่

1. ป๊อจเอก (Individual) หมายถึงสมาชิกที่เป็นแบบตัวบุคคล ไม่มีกลุ่มหรือองค์กรใดๆ รองรับ แต่ในความเป็นตัวบุคคลของเขาเหล่านั้น อาจมีศักยภาพสูงต่ำแตกต่างกันไป บางคนอาจมีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่กว้างขวางยิ่งกว่ากลุ่มองค์กรใดๆ เสียอีก
2. ชุมทางหรือองค์กรประสาน (Node) หมายถึงสมาชิกในเครือข่ายที่เป็นกลุ่ม องค์กรหรือสถาบันที่มีศักยภาพในการจัดการประสานเชื่อมโยงกับบุคคล กลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก
3. เครือข่าย (Network) หมายถึงสมาชิกที่มีเครือข่ายย่อยๆ อีกมากมายอยู่ข้างหลังและพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ตามจังหวะ โอกาสและประเด็นที่สนใจ ในการประสานเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ มักพบว่าจะมีบทบาทขององค์กรขนาดเล็กที่ไม่มีอำนาจสั่งการ เป็นผู้เชื่อมประสาน ตรงกันข้ามถ้าเป็นองค์กรประสานที่มีขนาดใหญ่และมีอำนาจหรือมีงบประมาณมาก มักจะครอบงำเครือข่าย ความร่วมมือจึงอยู่บนพื้นฐานของความเกรงใจและผลประโยชน์ชั่วคราวมากกว่าความทุ่มเทจิตใจหัวใจสำคัญของเครือข่ายทางสังคม อยู่ที่กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันเป็นประจำ พัฒนาไปสู่การสานความสัมพันธ์ในเชิงคุณภาพ การวางแผนดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ด้านหนึ่งก็ช่วยหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน อีกด้านหนึ่งทำให้กิจกรรมเหล่านั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการประสานพลัง การใช้ทรัพยากร การใช้พลังงานอย่างประหยัด โดยเฉพาะการณรงค์ทางสังคมต่างๆ รูปแบบการทำงานเป็นเครือข่ายจะได้ผลดีมากกว่า

4. ลักษณะเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับต่างๆ ตามแนวคิดแบบมีส่วนร่วม จึงมีนโยบายจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นแกนกลางในการระดมพลังวางแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์เป็นเครือข่ายทางวิชาการสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จึงประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการ ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาวิชาการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตั้งอยู่ที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตประโคนชัย
3. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์
4. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตสตึก
5. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตละหานทราย
6. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนธารทองพิทยาคม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตลำปลายมาศ
7. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตพุทไธสง
8. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตกระสัง
9. ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตนางรอง
10. ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนหนองกี่พิทยาคม อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตหนองกี่
11. ศูนย์พัฒนาวิชาการอาเซียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตละหานทราย

การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. 2555 :

1-6) คณะกรรมการประกอบด้วย

1. นายกิตติ บุญเชิด	ผอ. สพม. เขต 32	ประธาน
2. นายสรารัฐ ทรงประโคน	ผอ. โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม	รองประธาน
3. นายสมศักดิ์ แต้้มโลกสูง	ผอ. โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม	กรรมการ
4. นายไพศาล สังกะเพศ	ผอ. โรงเรียนสตึก	กรรมการ
5. นายสรายุทธ เสลารักษ์	ผอ. โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	กรรมการ
6. นายมานิช นาคสมบูรณ์	ผอ. โรงเรียนธารทองพิทยาคม	กรรมการ
7. นายสุพจน์ สีนสุวงค์วัฒน์	ผอ. โรงเรียนพุทไธสง	กรรมการ

8. นายสรวิศณ์ นพวงศ์ศิริเดช	ผอ.โรงเรียนกระสัง	กรรมการ
9. นายปิ่นมทัต วิวัตรชัย	ผอ.โรงเรียนนางรอง	กรรมการ
10. นายวิเชียร เจริญครบุรี	ผอ.โรงเรียนหนองกี่พิทยาคม	กรรมการและเลขานุการ
- บทบาทหน้าที่

1. วิเคราะห์ความต้องการ จำเป็นและวางแผนการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
3. กำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ในการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษา
4. จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา
5. ส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรม จริยธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการจัดการเรียนรู้

6. พัฒนา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
7. พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการศึกษา
8. พัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา
9. จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการ
10. พัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา คู่มาตรฐานวิชาชีพ
11. สร้างแรงจูงใจให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาตนเอง
12. การยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา
13. พัฒนาศูนย์วิชาการให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
14. พัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม
15. ส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการวิจัย และพัฒนา
16. พัฒนาเครือข่ายทางวิชาการภายใน และภายนอกองค์กร
17. ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
18. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
19. ดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้รับมอบหมาย

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษามีเครือข่ายครอบคลุมทุก
สหวิทยาเขตและมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้ง
เชื่อมโยงประสานสัมพันธ์เป็นเครือข่ายทางวิชาการสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
จึงประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ในสหวิทยาเขต ดังนี้

1. สหวิทยาเขตกระสัง

- 1.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ชุมแสงพิทยาคม
  - 1.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ห้วยราชพิทยาคม
  - 1.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ลำควนพิทยาคม
  - 1.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
พลับพลาชัยพิทยาคม
  - 1.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
กระสังพิทยาคม
  - 1.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
กระสังพิทยาคม
  - 1.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ห้วยราชพิทยาคม
  - 1.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
กระสังพิทยาคม
  - 1.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสูงเนินพิทยาคม
- ## 2. สหวิทยาเขตนางรอง
- 2.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนนางรอง
  - 2.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ถนนหักพิทยาคม
  - 2.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
เหลื่องพนาพิทยาคม
  - 2.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
สิงห์พิทยาคม
  - 2.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ทุ่งแสงทองพิทยาคม
  - 2.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนพนมรุ้ง

2.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์นางรอง

2.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
นางรองพิทยาคม

2.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนพิมพิรัฐประชาสรรค์

3. สหวิทยาเขตประโคนชัย

3.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ประโคนชัยพิทยาคม

3.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
เมืองตลุงพิทยาสรรพ์

3.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
โนนเจริญพิทยาคม

3.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บ้านกรวดวิทยาการ

3.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
แสงทองพิทยาคม

3.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บ้านนุวิทยาสรณ์

3.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ไพศาลพิทยาคม

3.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ประโคนชัยพิทยาคม

3.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ

4. สหวิทยาเขตพุทไธสง

4.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
หนองขมารพิทยาคม

4.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
นาโพธิ์พิทยาคม

4.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ภูสวนแดงพิทยาคม

- 4.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
คูเมืองวิทยาคม
- 4.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ตุมใหญ่วิทยา
- 4.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนพุทไธสง
- 4.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
มัธยมพรสำราญ
- 4.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
อุดมอักษรพิทยาคม
- 4.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนคูเมืองวิทยาคม
5. สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์
- 5.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
รมย์บุรีพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
- 5.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บุรีรัมย์พิทยาคม
- 5.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บุรีรัมย์พิทยาคม
- 5.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บัวหลวงวิทยาคม
- 5.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนภัทรบพิตร
- 5.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนภัทรบพิตร
- 5.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
พระครูพิทยาคม
- 5.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
บุรีรัมย์พิทยาคม
- 5.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนกนกศิลป์พิทยาคม
6. สหวิทยาเขตลำปลายมาศ
- 6.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ชานีพิทยาคม

- 6.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ลำปลายมาศ
- 6.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ลำปลายมาศ
- 6.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
จตุราษฎร์พิทยาคม
- 6.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ตลาดโพธิ์พิทยาคม
- 6.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
เมืองแฝกพิทยาคม
- 6.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ธารทองพิทยาคม
- 6.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ธารทองพิทยาคม
- 6.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนทะเลเมนชัยพิทยาคม
7. สหวิทยาเขตละหานทราย
- 7.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนร่วมเกล้าบุรีรัมย์
- 7.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนร่วมเกล้าบุรีรัมย์
- 7.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ละหานทรายวิทยา
- 7.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนละหานทราย
รัชดาภิเษก
- 7.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนไทยเจริญวิทยา
- 7.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ตาจพิทยาสรรค์
- 7.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ร่วมจิตต์วิทยา
- 7.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน
ละหานทรายรัชดาภิเษก

7.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนปะคำพิทยาคม

8. สหวิทยาเขตสตึก

8.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสะแกพิทยาคม

8.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสตึก

8.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

8.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

แคนดงพิทยาคม

8.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสมเด็จพระดิวิทยา

8.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนสตึก

8.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

ดงพลองพิทยาคม

8.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

เมืองแกพิทยาคม

8.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

ร้อนทองพิทยาคม

9. สหวิทยาเขตหนองกี่

9.1 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

หนองหงส์พิทยาคม

9.2 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

ห้วยหินพิทยาคม

9.3 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

หนองหงส์พิทยาคม

9.4 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

โนนสุวรรณพิทยาคม

9.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

หนองกี่พิทยาคม

9.6 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน

หนองกี่พิทยาคม

9.7 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ

9.7.1 การงานอาชีพ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียน โนนสุวรรณพิทยาคม

9.7.2 เทคโนโลยี ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม

9.8 ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนหนองหงส์พิทยาคม

9.9 ศูนย์พัฒนาวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม
บทบาทหน้าที่

1. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาระดับ
คุณภาพการศึกษา

2. ประสานงานกับศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่
การศึกษา

3. พัฒนา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลศึกษา สื่อเทคโนโลยี
และนวัตกรรมทางการศึกษา

5. สร้างแรงจูงใจให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาตนเอง

6. การยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

7. พัฒนาศูนย์วิชาการให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายของค์ความรู้

8. ส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการวิจัย และพัฒนา

9. พัฒนาเครือข่ายทางวิชาการภายใน และภายนอกองค์กร

10. ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

11. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

12. ดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้รับมอบหมาย

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านต่างให้กับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความพร้อมในการแข่งขันในเวทีโลกได้
แบบยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ฉันทนา บุญส่ง (2544 : 76-78) ได้ศึกษารูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมของโรงเรียนกับครอบครัว ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย เป็นการมีส่วนร่วมแบบเสมอภาค คือ โรงเรียนและ ครอบครัวมีสิทธิในกระบวนการจัดการ การบริหารการศึกษาอย่างมีศักดิ์ศรี และมีสถานภาพเท่าเทียมกัน โดยเน้นที่การตัดสินใจในการเริ่มดำเนินการ การร่วมดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ จากการดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดการพัฒนา และให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียน การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวต่างมีวิถี เป็นของตนเองต่างมี ลักษณะเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เมื่อ ไรก็ ตามที่ เราสามารถนำ ลักษณะเด่นของแต่ละวิถีมาเสริมสร้าง สนับสนุน เกื้อหนุนกันและกันได้แล้ว ผลอันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษาก็จะเกิด กับตัวเด็ก เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดนั้น คงจะต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ ทุก ๆ ฝ่าย

ไมตรี คำพิมาน (2544 : 89-91) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ร่วมกันของสหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่ามีการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสหวิทยาเขต ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเงินและพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อและนวัตกรรม

แสงเดือน แสงอุทัย (2545 : 125-127) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารที่พึงพากันแบบการผนึกกำลังเพื่อความร่วมมือของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต พบว่า การใช้กลยุทธ์การบริหารที่พึงพากันแบบผนึกกำลังมีความร่วมมือในระดับสูง ในด้านการบริหาร การทำสัญญา หรือข้อตกลงร่วมกันของคณะกรรมการสหวิทยาเขต และการใช้องค์ประกอบการจัดการศึกษามีความร่วมมือกันระดับสูง ในด้านแผนงาน การบริหาร การพัฒนาบุคลากร การเงิน แนวคิดปรัชญา การกำกับดูแลและการกำหนดนโยบายภาพลักษณ์ของโรงเรียนและการเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน การดำเนินงานของสหวิทยาเขตส่วนกลางเป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของกรมสามัญศึกษาได้ค่อนข้างดีแต่ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสหวิทยาเขตให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในสหวิทยาเขตควรพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้เป็นที่นิยมของชุมชนด้วย

สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549 : 87-90) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 33 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 ส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย แกนนำ/ผู้นำเครือข่าย สมาชิกเครือข่าย บทบาทหน้าที่/ภาระหน้าที่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 2 คือ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆ การจัดหาและการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบหลักที่ 3 คือ กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา การระบุจุดหมายหรือเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การประเมินผล และการรายงานผล องค์ประกอบหลักที่ 4 คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแกนนำ ประกอบด้วย มีบุคลิกภาพ กระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ องค์ประกอบที่ 5 คือ เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การระดมสมอง การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และปฏิบัติการจริง

2. ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบ และ 33 องค์ประกอบย่อย ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง อยู่ในระดับมาก มีประโยชน์มากในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา และมีความเหมาะสมมากในการนำไปปฏิบัติ

พรชัย ทองเจือ (2550 : 97-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบัน อุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะ 4 ร. ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ด้านรู้ นำ รู้ทัน โลก เรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ รวมถึงสร้างสรรค์สังคม และรักษาความเป็นไทยไว้สืบต่อนิ 2) ศึกษาความร่วมมือ ของสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน 3) พัฒนา รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอน ในโรงเรียน 4) ทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยน ผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะ 4 ร. ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้านรู้ นำ รู้ทัน โลก ด้านเรียนรู้

ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ ด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านรักษ์ ความเป็นไทย ใฝ่สันติ อยู่ในระดับสูง

2) ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน เริ่มต้นจากการมีวิสัยทัศน์ มีความเอื้ออาทรของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นหลักอยู่ในระดับ มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน คือ การขาดความตระหนักและขาดการประสานงาน ที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับ โรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ความร่วมมือ ร่วมใจ อยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนารูปแบบความร่วมมือมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ร่วมตระหนักและเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ร่วมสร้างและพัฒนา ขั้นที่ 3 ร่วมแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ร่วมประเมินผล ซึ่งมียุทธศาสตร์ ความสำเร็จ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ ระดับองค์กร ระดับทีม และระดับบุคคล และใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ แบบ CRP ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก (Crystal-based Instructional Model) รูปแบบ การเรียนการสอนด้วยวิธี การวิจัย (Research-based Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอน เชิงผลิตภาพ (Productivity-Based Instructional Model) ในการจัดการเรียนการสอน 4) ผลการทดลอง ใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลกกับ โรงเรียนวัดเสาหิน อำเภอคงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ปรากฏว่า การใช้กระบวนการความร่วมมือ 4 ขั้นตอน บรรลุ เป้าหมาย ทุกขั้นตอน พฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนไปจากเดิม โดยมี การปรับวิธี เรียน เปลี่ยนวิธีสอน เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญมากขึ้น

ปฐมพงษ์ รินศรี (2551 : 70-81) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก มีการใช้วิทยากรท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำทางศาสนา ร่วมกัน และมีการจัดสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ร่วมเสนอความคิดเห็นและไม่ได้ร่วมตัดสินใจ ในทุกๆเรื่องสำหรับการแก้ปัญหาและอุปสรรคการทำงานของกลุ่มโรงเรียน คือ 1) ทรัพยากรสนับสนุนไม่เพียงพอ 2) การจัดการทรัพยากรเครือข่ายไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง 3) การติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และ 4) ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง รูปแบบสำหรับการพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ควรมีโครงสร้างการบริหารแบบลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน 2) ควรมีการสร้างองค์ความรู้ ความรู้ความเข้าใจเพื่อทำงานในกลุ่มเครือข่ายได้ 3) โครงการหรือกิจกรรมบางอย่างควรมีการประสานงานกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจน และลดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน รูปแบบการพัฒนาที่ได้จากการวิจัย มี 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างการบริหารงาน คงโครงสร้างเดิม แต่ให้เพิ่มเติมงานตรวจสอบและประเมินผล

การจัดระบบโครงสร้างย่อยให้สัมพันธ์กับงบประมาณและบุคคล รวมทั้งจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความร่วมช่วยเหลือสนับสนุน 2) ด้านบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก การแบ่งบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการทำงานโดยคำนึงถึงความเสมอภาคในการทำงาน เน้นความสำคัญของ เป้าหมายและประโยชน์ที่ได้จากความสำเร็จของงาน พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้มากที่สุด ให้อำนาจการตัดสินใจของคนทุกคนอย่างเป็นอิสระภายใต้ กรอบข้อกำหนดร่วมกันรวมทั้งให้บุคลากรภายนอกมาร่วมตรวจสอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานและเป็นการพัฒนาเชิงรุก 3) ด้านการประสานงาน จัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์อำนวยการ ต่างๆจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดต่อประสานงานกับกลุ่ม เครือข่ายต่างๆ เพิ่มเติมการประชาสัมพันธ์โดยใช้กิจกรรมสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน สำหรับ ประเด็นอื่นๆ คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างกลุ่มโรงเรียน

พนมพร เผ่าเจริญ และคณะ (2551 : 47) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการ เครือข่ายการพัฒนาครูด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดย การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กเป็น โรงเรียนที่อยู่ในชนบท มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาด การดูแลรักษา ขาดห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬา ขาดครูและงบประมาณ คนในชุมชนมีฐานะ ยากจน ไม่อาจช่วยเหลือโรงเรียนได้เต็มที่ แต่ก็ยังต้องการให้มีโรงเรียนอยู่ต่อไป ปัญหาของ โรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มี 3 ด้าน คือด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านสื่อการเรียน การสอน กระบวนการเครือข่ายพัฒนาครูด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ การสร้างทีมงานของโรงเรียน การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดประชุมเสนอผลงานของครูทั้ง โรงเรียน ประการสำคัญ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ มีความพึงพอใจ กระบวนการดังกล่าว

สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ และคณะ (2552 : 105-107) ได้ศึกษาการวิจัยและการ พัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัย บริบท และเงื่อนไขที่ทำให้การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการ เรียนรู้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านความพร้อมของเครือข่าย โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจตลอดจนการยอมรับของสมาชิก ถึงเป้าหมายของเครือข่าย การสำรวจข้อมูลของเครือข่ายการสร้างแกนนำเครือข่ายเป็นเบื้องต้น รวมทั้งการจัดทรัพยากรที่เอื้อต่อการดำเนินการ

1.2 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ควรจัดกิจกรรมตามกลยุทธ์ที่วางไว้ โดยเน้นความร่วมมืออย่างจริงจัง และต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่สมาชิกทุกคนและทุกสถาบัน มีโอกาสใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่

1.3 ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย จะต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันระดับบริการ วิชาชีพ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีระบบการสื่อสารประสานงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมีโครงสร้างของเครือข่ายแต่ละระดับที่มีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกและการประกันความสำเร็จที่ดี มีผลงานที่เป็นที่ยอมรับอย่างค้ำคอเนื่อง และสมาชิกได้ประโยชน์อย่างทั่วถึง

2. ผลการพัฒนารูปแบบ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) เป้าหมายของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) สมาชิกของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) โครงสร้างการบริหารจัดการของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 6) บทบาทหน้าที่ของสมาชิก 7) กิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 8) กลยุทธ์การขับเคลื่อนของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 10) การติดตามและประเมินผลเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. ผลการพัฒนาแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน พบว่า การดำเนินงานควรเป็น 4 ระยะ คือ 1) จัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ 2) ผูกอบรมเพื่อติดอาวุธทางปัญญาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ 4) แลกเปลี่ยนความรู้ และขยายผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการความรู้ แผนการดำเนินการทั้ง 4 ระยะดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้าน 1) ความเหมาะสมในการนำไปใช้ 2) ความพอเพียง และ 3) ความเห็นพ้องต้องกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการดำเนินงานครั้งนี้

จันทน์ แจ่มจันทร์วงษ์ (2553 : 114-117) การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นคือได้รูปแบบเครือข่ายปฏิสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Interactive Network Management : SIN Model)

องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน 1) ระบบเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา (School Education Network) และเครือข่ายที่ไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา (Non School Education Network) 2) การบริหารระบบเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์กลยุทธ์ การจัดทำแผนกลยุทธ์ การนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การควบคุมและการประเมินเชิงกลยุทธ์ โดยครอบคลุมภารกิจบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป โดยการบริหารสถานศึกษาของผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 3) ด้านคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม ได้แก่ คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพนักเรียนและคุณภาพสังคม ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

รัตนา เชาวน์ปรีชา (2553 : 110-112) การพัฒนาระบบบริหารเครือข่ายขั้นพื้นฐานตามความคิดการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระบบเครือข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวความคิดการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยส่งออก ข้อมูลป้อนกลับ และสภาพแวดล้อมของระบบ ดังรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมนโยบายในการจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา หลักการของเครือข่ายสถานศึกษา วิธีการจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา และบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการสนับสนุนระบบเครือข่ายสถานศึกษา
  2. กระบวนการ ครอบคลุมการวางแผนกลยุทธ์เครือข่าย การดำเนินการบริหารเครือข่าย การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน การทบทวนผลการดำเนินงาน และการปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงานการบริหารเครือข่าย
  3. ปัจจัยส่งออก ครอบคลุมผลสัมฤทธิ์ของเครือข่าย ประกอบด้วย ผลผลิตในการบริหารเครือข่ายและผลลัพธ์ในการบริหารเครือข่าย
  4. ข้อมูลป้อนกลับ ครอบคลุมข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานการทบทวนการดำเนินงาน และการปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงานการบริหารเครือข่าย
  5. สภาพแวดล้อมของระบบ ครอบคลุมข้อมูลการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก
- นารี ห่อทอง (2553 : 120-123) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัลลภราชัย 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการและปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ใน 6 ด้าน มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับสภาพการดำเนินการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ได้ดังนี้ อันดับ 1 ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนางานวิชาการของกลุ่มเครือข่าย อันดับ 2 ด้านนโยบายและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อันดับ 3 ด้านความรู้และทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู อันดับ 4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อันดับ 5 ด้านการประเมินผล นิเทศและติดตามการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และอันดับ 6 ด้านสื่อ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้

2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อสภาพความร่วมมือในการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพลับพลาชัย 2 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการของกลุ่มเครือข่าย มีสภาพความร่วมมือในการดำเนินการสูงสุด ส่วนครู ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญว่าสภาพความร่วมมือด้านการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการของกลุ่มเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อสภาพการดำเนินการและปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด คือ ครู ได้แก่ ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและครูขาดทักษะการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญในรายวิชา และครูควรได้รับการอบรมพัฒนาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

4. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูส่วนใหญ่ เห็นว่า ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โรงเรียนควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อที่ส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศติดตาม การดำเนินงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554 : 289-293) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ

เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ส่วนองค์ประกอบของเครือข่าย ความร่วมมือทางเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

ศศิรัศม์ วีระไวทยะ (2554 : 65) ได้ศึกษาการนำเสนอยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดและกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน พบว่า 1) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสันติภาพภายในและสันติภาพระหว่างบุคคล 2) เครือข่ายความร่วมมือมี 2 รูปแบบ คือ เครือข่ายแนวราบ เป็นเครือข่ายที่ดำเนินการเอง โดยมีผู้บริหารและนักเรียนเป็นแกนนำ และเครือข่ายแบบผสม ซึ่งเป็นเครือข่ายที่สถานศึกษารับมอบนโยบายและแนวทางการร่วมมือตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ร่วมกับการดำเนินการเอง 3) องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วยเครือข่ายภายนอกและเครือข่ายภายในสถานศึกษา 4) วิธีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนและการแบ่งปันองค์ความรู้ ทรัพยากร และกิจกรรม

2. สภาพปัญหาภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในประเทศไทย ประกอบด้วยปัญหาด้านแกนนำเครือข่าย ด้านสมาชิกเครือข่าย และด้านกระบวนการ สภาพปัญหภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัจจัยเงื่อนไขภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ แกนนำเครือข่าย ความรู้ความเข้าใจและบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ความสัมพันธ์ภายในเครือข่าย ช่องทางการสื่อสาร และผู้ประสานงานเครือข่าย ปัจจัยเงื่อนไขภายนอก ได้แก่ นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน และการสนับสนุนจากชุมชน

3. ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์การปรับกระบวนการทัศน์การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม 2) ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ 3) ยุทธศาสตร์การค้นพบ และใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอย่างเต็มศักยภาพ 4) ยุทธศาสตร์การจัดการ

เครือข่าย 5) ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 6) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา พัฒนานักเรียนเพื่อนักเรียน 7) ยุทธศาสตร์การเชื่อมประสานเครือข่ายภาครัฐและหน่วยงาน ต่างประเทศ 8) ยุทธศาสตร์การจัดตั้งศูนย์ประสานงานกลางเครือข่ายความร่วมมือ 9) ยุทธศาสตร์ การสร้างเสริมพลังแกนนำ 10) ยุทธศาสตร์การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ดังนี้ มีการศึกษา ในลักษณะสภาพและปัญหาของการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมาวิเคราะห์และ ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้ประสบ ความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากที่สุดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่ เกี่ยวข้องที่จะร่วมสร้างเครือข่ายโดยใช้กระบวนการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น ประสานความ ร่วมมือกับหน่วยงาน สร้างแนวคิดร่วมกัน ดำเนินการเครือข่าย รักษาเครือข่าย และพัฒนาเครือข่าย ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้ยั่งยืน การศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการส่งผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความพร้อมของเครือข่าย 2) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย 3) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

เม (Mei. 1990; อ้างถึงใน สุวิมล โพธิ์กลิ่น. 2549 : 67) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา ในปี ค.ศ. 1989-1990 พบว่า การจัดแผนการเรียนเป็นกลุ่มบรรลุเป้าหมาย และความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเป็นไปอย่างน่าพอใจ โดยมีข้อเสนอแนะว่า แนวทางการจัด แผนการเรียนควรมีความชัดเจน ควรกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในด้านการจัดองค์กรกลุ่มและ ระบบสื่อสารควรเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ของแผนการเรียนให้กับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในการ ทำการศึกษาล่วงหน้า

ยูซิม (Useem. 1994; อ้างถึงใน สุวิมล โพธิ์กลิ่น. 2549 : 67) ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับโรงเรียนที่ปรับใหม่ รายงานการริเริ่มในการจัดเป็น กลุ่มในฟิลาเดนเฟีย ระหว่างโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ต้องการให้หลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอนเกิดการประสานร่วมมือ และประสบ ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น 2) พัฒนา ความร่วมมือของครู ผู้สอนในกลุ่ม และ 3) ปรับปรุงโครงสร้าง องค์กรของโรงเรียน ซึ่งจาก การศึกษาพบว่า ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ใน 4 โรงเรียน ประสบความสำเร็จในบางส่วน 2 โรงเรียน ในด้านความร่วมมือกันของครูผู้สอนในกลุ่มอยู่ในระดับน่าพอใจ 3 โรงเรียน

คัลแลลและแอสเวิร์ค (Callal & Ashwork . 2004) แห่งมหาวิทยาลัย Queensland ประเทศออสเตรเลีย ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือ ข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน (Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Partner-ships between Institutions and Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจให้เกิดความร่วมมือที่มี ประสิทธิภาพของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอา กลยุทธ์ กลวิธี การปฏิบัติ ความสัมพันธ์ ระหว่างกัน และนวัตกรรม ของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและ อื่นๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิธี คิดใหม่ที่จะนำไปสู่ การปรับเปลี่ยน โครงสร้างขององค์กร นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

ริบเชสเตอร์และแอดเวิร์ดส์ (Ribchester and Edwards . 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กในชนบท พบว่า ช่วงเวลาที่ฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่นไม่สามารถสานต่อ งานสนับสนุนและช่วยเหลือ โรงเรียนขนาดเล็กได้นั้น การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเป็น ยุทธวิธี เดียวที่ขยายวงกว้าง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ถือเป็นวิธี ช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใดๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็น ตัวกลางในการไกล่เกลี่ยเพื่อลดความตึงเครียดภายใน ช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลลบจากการลดจำนวน ฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และเพื่อลดการแข่งขัน ในด้านการเพิ่มจำนวนนักเรียน ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประสานงาน เครือข่ายที่มีบทบาทในการรวมตัวของโรงเรียน ในท้องถิ่นและสร้างความเจริญเติบโต สุดท้ายเป็น ผลทำให้โรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ได้รับการยอมรับว่าเป็น โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ ยังเน้นความจริงที่ว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนกำลังร่วมกันทำงานเพื่อขจัด การแข่งขันระหว่าง โรงเรียนซึ่งจะเป็นกุญแจหลักสู่การปฏิรูปการศึกษา ประกอบกับการได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

นอร์วิชและอีวานส์ (Norwich and Evans . 2007) ได้ศึกษาเรื่อง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนใน การประชุมเกี่ยวกับความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษาในโรงเรียน

ทั่วไป พบว่า มีหลากหลาย วิธี การที่จะทำให้โรงเรียนร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ด้านการศึกษา โดยอธิบาย ในลักษณะของรูปแบบต่างๆ ที่ระบุปัจจัยที่สัมพันธ์ กับการจัดตั้งและการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย และยังสามารถอธิบายผลที่ได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยนั้นๆ ด้วย ทั้งในด้านบวกและด้านลบ การศึกษา ครั้งนี้ ได้ นำเสนอหลักการเบื้องต้นของความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนที่เกิดสัมฤทธิ์ผล ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้สนใจในการพัฒนาและผดุงไว้ซึ่งความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ทางด้านการศึกษา และ ส่งผลให้มีการตื่นตัวในการปรับ โครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการด้าน การศึกษา โดยให้ความสำคัญ กับระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและการผสมผสาน ความคิด ซึ่งมีความจำเป็น ในสถานการณ์ปัจจุบัน นัยสำคัญที่นำเสนอคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่นัยสำคัญทางสถิติ และมีองค์ประกอบที่เกิดขึ้น ในเวลาอันเหมาะสม แต่ในขณะเดียวกัน ให้คำนึงถึงความเสี่ยงและ ข้อจำกัดของเครือข่ายที่อาจจะมีผลต่อศักยภาพในด้านลบ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า การศึกษาสภาพ ดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเตรียมความพร้อม การวางแผนงานการปฏิบัติอย่างชัดเจน การประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความเคารพ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ สนับสนุนระหว่างเครือข่ายเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของเครือข่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการที่มีต่อสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประกอบด้วย

- 1) ด้านความพร้อมของเครือข่าย
- 2) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย
- 3) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย